Jaargang 112. Vrijdag, 15 April 1853. No. 30.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de Provincie *Groningen* herinnert de daarbij belanghebbenden, dat **alle ADRESSEN of BRIEVEN** van Partikulieren, zoowel **aan** Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, als aan **hem** gerigt, moeten worden **gefrankeerd**; zullende inkomstig geene met port bezwaarde Stukken worden aangenomen.

GRONINGEN, 8 April 1853.

I. A. VAN ROIJEN.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de Provincie *Groningen* verwittigt de daarbij belanghebbenden, dat **zij**, welke hem verlangen te **SPREKEN**, zich daartoe kunnen aanmelden elken **Dingsdag**, aan het Lokaal van het Provinciaal Gouvernement, en wel van af des morgens tien **tot des** namiddags twee uur.

GRONINGEN, 8 April 1853.

I. A. VAN ROIJEN.

AANBESTEDING.

~~Op MAANDAG den 18den April des jaars 1853, des middags~~ te 12 uur, zal, onder nadere goedkeuring, door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Groningen*, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN en in het bijzijn van den HOOFDINGENIEUR van den WATERSTAAT in het 1ste Distrikt, aan het lokaal van het Provinciaal Bestuur te *Groningen*, worden aanbesteed:

Het bouwen van een Huis van Bewaring te Veendam *en te* Vlagtwedde, *met de leverantie van alle daartoe benoodigde materialen en arbeidsloonen, in twee perceelen, het eerste te* Veendam, *het tweede te* Vlagtwedde.

Deze aanbestedingen zullen geschieden bij *enkele inschrijving, voor ieder perceel afzonderlijk*, overeenkomstig artikel 19 van het bestek.

Het bestek, waarnaar de bovengemelde aanbestedingen zullen plaats hebben, zal, boven en behalve aan het lokaal van ministerie van justitie en aan dat van het Gouvernement der provincie *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den *Doelen*, bij de kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. DE JONGE, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE en SPINHOF, allen aan de Groote Markt; voorts in het *Blaauwe Paard*, bij VISSERS in *de Zon*, bij de wedw. RASKER, op den hoek van het Ameland, en BRUINS in *de Slingerij*, buiten de Apoort; te *Grijpskerk* in het Gemeentehuis; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Appingedam* bij den kastelein EVERS; te *Delfzijl* bij de wedw. WEITS en den kastelein HAZENHOEK; te *Winschoten* bij de wedw. F. H. WISSEMAN; te *Veendam* en te *Vlagtwedde* in het Gemeentehuis; te *Kaakheem* bij den kastelein A. LINTHORST; te *Zuidhorn* in het Gemeentehuis, en te *Noordhorn* bij den kastelein A. H. WIERINGA.

Nadere informatiën en aanwijzing in loco kunnen worden aangevraagd bij den Hoofdingenieur J. A. VAN ESSEN en den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, beide te *Groningen*.

GRONINGEN, 31 Maart 1853.

De Commissaris des Konings voornoemd:
I. A. VAN ROIJEN.

AANBESTEDING.

Op MAANDAG den 25sten April 1853, des middags te 12 uur, in een der apartementen van het Provinciehuis te *Groningen*, zal door den COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie *Groningen*, of, bij zijne afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijzijn van den HOOFDINGENIEUR van den WATERSTAAT in het Eerste Distrikt, onder nadere approbatie worden aanbesteed:

1) *Het doen van eenige herstellingen aan de Rijsewerken langs het Reitdiep en eenige verdere werken.*

2) *Het onderhouden van het Kanaal van* Groningen *naar* Delfzijl, *en de Haven buiten de Steentilpoort te* Groningen, *met de daarbij behoorende werken, van den 1sten Julij 1853 tot en met ultimo Junij 1854.*

3) *Het herstellen van een vak Beschoeijing aan de Haven te* Uithuizen, *lang 74 ellen.*

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

De Bestekken, waarnaar de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen, boven en behalve in het Provinciehuis te *Groningen*, ter lezing liggen: te *Groningen* in den Doelen, bij de kasteleins VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE, SPINHOF en de wedw. DE JONGE, allen aan de Groote Markt; voorts bij den kastelein PLAAT, in het Blaauwe Paard; bij den kastelein VISSER, in de Zon; bij de wedw. RASKER, op den hoek van het Ameland, in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij den kastelein MIDDELKOSTER, bij de Ebbingepoort, en bij de wedw. VAN WARTUM, in de Altena; te *Zoutkamp* bij den kastelein KNOL; te *Warfhuizen* bij A. NANNINGA; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Bedum* in het Gemeentehuis; te *Onderdendam* in het Zijlvesterhuis en bij den kastelein JAN KNOOP PATHUIS; te *Appingedam* bij de kasteleins EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij de kasteleins TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES, S. J. DE VRIES en de wedw. WEITS; te *Ten Boer* in het Gemeentehuis en bij den kastelein A. LINTHORST te *Kaakheem*; te *Termunterzijl* bij den Zijlwaarder; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij den kastelein MONKHORST; te *Winschoten* bij de wedw. WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij den kastelein ROSE; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij de wedw. DE BOER; te *Zuidhorn* in het Gemeentehuis, en te *Noordhorn* bij den kastelein A. H. WIERINGA.

Nadere informatiën en aanwijzing in loco kunnen worden aangevraagd bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en den Ingenieur N. J. VAN DER LEE, te *Groningen*.

GRONINGEN, 9 April 1853.

De Commissaris des Konings voornd.:
I. A. VAN ROIJEN.

AANBESTEDING VAN EENE

SLUISWACHTERSWONING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* gedenken, door hunnen GECOMMITTEERDE, *bij enkele inschrijving* aan te besteden:

Het **BOUWEN** van eene **SLUISWACHTERSWONING** met **SCHUUR**, op het terrein nabij de te bouwen Schutsluis in het *Stads Ter-Apeler Kanaal*, ongeveer bij den *Schaapsberg*, in de Gemeente *Vlagtwedde*.

De Voorwaarden, waarnaar deze Aanbesteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen: ter STADS SECRETARIJ en bij de navolgende Kasteleins, als: te *Groningen* in den Doelen, bij VAN DER LAAN, EEKHOFF, wedw. BONTEKOE, TEN HAVE, SPINHOFF en de wedw. DE JONGE, allen aan de Groote Markt; voorts bij PLAAT in het Blaauwe Paard, VISSER in de Zon, bij de wedw. RASKER, op den hoek van het Ameland, en bij TIDDENS in de Korenbeurs; in de Stads Herberg en in de Slingerij, buiten de Apoort; bij MIDDELKOSTER bij de Ebbingepoort, VAN WARTUM in de *Altena*; te *Zoutkamp* bij KNOL; te *Warfhuizen* bij de wedw. ELINGA; te *Winsum* bij de wedw. WIERSEMA; te *Onderdendam* in het Gemeentehuis en het Zijlvesterhuis; te *Bedum* bij de wedw. J. J. WEG; te *Appingedam* bij EVERS, WIERSUM en HOUWING; te *Delfzijl* bij TER STEEG, HAZENHOEK, HEMMES en de wedw. WEITS; te *Ten Boer* in het Gemeentehuis; te *Termunterzijl* bij den ZIJLWAARDER; te *Martenshoek* bij de wedw. MEURS; te *Zuidbroek* bij BUINING; te *Winschoten* bij de wedw. WISSEMAN; te *Nieuwe Schans* bij SMIT; te *Veendam* in het Gemeentehuis; te *Grijpskerk* bij DE BOER; te *Zuidhorn* in het Gemeentehuis; te *Wildervank* in het huis Bareveld; de Erven OSSENTJUK; te *Wildervank* bij den Verlaatsmeester H. SAP; te *Onstwedde* in het Gemeentehuis, en te *Ter Apel* bij den COMMANDEUR.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen: te *Groningen* ter SECRETARIJ, waar ook de Schetsteekeningen voorhanden zijn; te *Wildervank* bij den Opzigter J. UNIKEN, en te *Stads-Kanaal* bij den Adsistent-Opzigter J. E. UNIKEN.

De op zegel geschrevene Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig art. 28 der Voorwaarden, moeten vóór of uiterlijk op DONDERDAG den 21sten April 1853 aan het RAADHUIS worden bezorgd.

De opening en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op VRIJDAG den 22sten April 1853, des voormiddags te tien uur, in een der VERTREKKEN van het RAADHUIS.

GRONINGEN, 31 Maart 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele inschrijving, aan te besteden,

voor den jare 1853:

1. De **LEVERING**, ten dienste der Werken in de Gemeente, van GREENEN en EIKEN HOUT.
2. **IDEM** van STEEN, KALK, CEMENT, DAKPANNEN, enz.
3. **IDEM** van RONGEN, SPIJKERS, SLOTEN, HENGEN en ander GEMAAKT IJZERWERK.
4. **IDEM** van LOOD, ZINK, SOLDEERSEL, ENZ.
5. **IDEM** van HARDSTEEN, ZERK, ENZ.
6. Het **VERNIEUWEN**, **HERSTELLEN** en het **ONDERHOUDEN** van de STRATEN in deze Gemeente.

En voor de jaren 1853, 1854 en 1855:

7. Het **LEVEREN** der **MATERIALEN**, enz. tot het VERNIEUWEN en DRIEJARIG ONDERHOUD van de POMPEN en RIOLEN, aan de Gemeente behoorende.

De Voorwaarden, waarnaar deze Aanbesteding zal plaats hebben, zullen, van heden, ter SECRETARIJ ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS-BOUWMEESTER.

De Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig hetgeen daaromtrent is bepaald bij de algemeene Voorwaarden, door den Raad vastgesteld den 9den April 1853, moeten vóór of uiterlijk op DINGSDAG den 26sten dezer aan het RAADHUIS worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op WOENSDAG den 27sten dezer, des voormiddags te 10 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 15 April 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

HERIJK.

Aan de belanghebbenden wordt bij deze ter kennis gebragt, dat de **HERIJK** van de *Inhoudsmaten* voor *Droog Waren*, zoo *Tonnematen* als *andere*, van *Korenschalen* en van de *Wisse*, benevens van de *Vochtmaten*, in deze Gemeente zal plaats hebben, voor de Ingezetenen, wonende in de letters A, B, C, D, E en F, van den 18den tot den 22sten April, telkens van 9—12 en van 2—5 uur.

NIEUWSTIJDINGEN.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL, 2 April.

De eischen van den prins *Mentzikoff*, Russisch gezant bij de Porte, betreffen de zes volgende punten: 1) dat ten aanzien der kwestie van de heilige plaatsen niet zonder Ruslands medeweten worde beslist; 2) het sluiten van een offen- en defensief verdrag, waarbij Rusland gemagtigd wordt om zijn bondgenoot tot in de Dardanellen te verdedigen; 3) wijzigingen en rectificatie der grenzen van Georgië; 4) opperleenheerschappij van Rusland over Montenegro, welks onafhankelijkheid door de Porte wordt erkend; 5) onafhankelijkheid van de Christenen in de Levant ter zake van de uitoefening hunner godsdienst, en 6) eventuele bezetting der Donauvorstendommen, om den revolutionairen geest te onderdrukken.

Ofschoon Rusland zijne krijgstoerustingen voortzet, heeft men hier alle hoop, dat de geschillen op eene minnelijke wijze zouden worden geschikt.

RUSLAND.

Uit Odessa wordt van den 25sten Maart gemeld, dat de oorlogsgeruchten nog stand hielden. Men ging met het maken van toebereidselen voort, zoodat tegen half April alles marschvaardig zou staan. Men beweert, dat in 1812 zulke groote krijgstoerustingen niet gemaakt werden. Ook in Groot-Rusland is men bezig. Op de Wolga zijn 8 stoombooten bezig met het vervoeren van troepen. Zelfs uitgediende soldaten, die reeds 20 à 25 jaren onder de wapenen stonden, zijn opgeroepen.

SPANJE.

MADRID, 8 April.

De Cortes zijn heden ontbonden, tengevolge van de sterke oppositie die de regering ondervindt. De beurs verkeerde daardoor in eene ongunstige stemming; de 3 pCts. waren 43 en de 1 pCts. 23⅝; Certificaten van Coupons werden niet genoteerd, zijnde de notering overigens geheel nominaal.

Van den 9den. Het ministerie heeft aan de Koningin in massa zijn ontslag aangeboden. H. M. heeft geantwoord, dat HD. de zaak 24 uren in advies wenschte te houden.

Ter beurze was de stemming flaauw: 3 pCts 42¾, 1 pCts. 23¾, certif. coupons zonder handel, zijnde aangeboden à 4 en gezocht à 3.

DUITSCHLAND.

De Hannoversche Stendenvergadering is tegen den 25sten dezer bijeengeroepen, en zal zich waarschijnlijk met de herziening der constitutie moeten bezig houden. Reeds in de vorige zitting waren van regeringswege voorstellen gedaan, om de in 1848 ingevoerde wijzigingen der grondwet wederom at te schaffen; doch de commissie, in wier handen zij gesteld waren, was er niet toe gekomen om haar verslag uit te brengen. Intusschen was omtrent hare handelingen zoo veel uitgelekt, dat zij de regeringsvoordragt op alle punten afgekeurd had. Thans wordt beweerd, dat de regering nieuwe, in eenige opzigten gewijzigde voorstellen van herziening, zou indienen en tevens besloten ~~zou hebben~~, de regeling dezer aangelegenheid niet langer ~~te laten vertragen~~, maar tot eene ontbinding der Tweede Kamer over te gaan, indien hare inzigten op deze punten bij deze mogten ontmoeten.

— Zekere *Johan Pryzbylski* heeft aan de Pruissische Tweede Kamer eene petitie ingediend, waarin hij verzoekt, dat de Kamer hem te Berlijn doe komen, om voordeel te trekken van een bovennatuurlijk vizioen, waarvan hij de teekening bij het adres voegt, dat hem zou in staat stellen de oneenigheid tusschen den troon en het volk uit den weg te ruimen, door eene wetgeving in een' goddelijken zin vervat.

— De regering van Brunswijk heeft eene zeer belangrijke wet op de volksscholen uitgevaardigd, waarbij o. a. aan elke gemeente de verpligting is opgelegd eene school te hebben.

— Volgens de *N. Munch. Ztg.* zou de revolutionaire zamenzwering, onlangs te Berlijn en in andere steden van Noord-Duitschland ontdekt, ook in Zuid-Duitschland vertakkingen hebben.

— Het Oostenrijksche ministerie van koophandel arbeidt aan eene geheel Europa omvattende telegraphen-kaart.

— Door den ambulanten Szegediner krijgsraad te Csongrad zijn den 19den Maart 9 personen doodgeschoten, die bij eene Hongaarsche bende behoord hebben. — Behalve deze, zijn van den 12den Feb. af in Oostenrijk 39 personen om staatkundige misdaden opgehangen en 11 doodgeschoten.

— Den 4den dezer begon de Deensche vereenigde Rijksdag de tweede beraadslaging over de koninklijke boodschap wegens de erfopvolging. Men is in die zitting niet verder gekomen dan tot behandeling en verwerping van een daarop gesteld amendement van den hoogleeraar *Larsen*, nadat de regering verklaard had, de aanneming van dit amendement te zullen beschouwen als eene verwerping der koninklijke boodschap. Het amendement werd met 93 tegen 55 stemmen verworpen. Den 5den zouden de beraadslagingen worden voortgezet.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 10 April.

Reizigers, die onlangs den spoorweg, welke over de landengte van Panama komt te liggen, in oogenschouw namen, roemen dezen aanleg als een der grootste uitingen van den Amerikaanschen ondernemingsgeest. De afstand tusschen de beide Atlantische kusten is slechts zestien uren, waarvan de helft reeds gereed is. Deze helft loopt over groote moerassen en zware bosschen. In de eerste heeft men boomen geveld, ze op de plaats tot palen gemaakt en daarop de sporen gelegd. In de digte wouden zijn slechts zoo veel boomen uitgehouwen als noodig was, om plaats te maken voor een spoorweg-rijtuig en somtijds voor een huis, dat tot station dient. De wendingen der lijn zijn zeer scherp, en het geheel moet een buitengemeen zonderling en treffend voorkomen hebben.

Van den 11den. Mevrouw *Beecher Stowe*, die men waande ziek te zijn in New-York, is met de stoomboot *Canada*, te Liverpool aangekomen. Hare ongesteldheid schijnt dus van korten duur geweest of slechts wat te overdreven opgegeven te zijn, om te grooten ophef bij hare aankomst te vermijden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 April.

De Keizer heeft besloten, in het Louvre een leerstoel voor Christelijke kunst op te rigten. Het besluit zal in een der eerste nommers van den *Moniteur* verschijnen.

— Voortdurend worden hier ter stede personen in hechtenis genomen, die verdacht zijn van te hebben deelgenomen aan democratische zamenspanningen.

— Men verzekert ons van eene geloofwaardige zijde, dat de invrijheidstelling der echtgenooten *Madiaï*, die zich op dit oogenblik nog te Marseille bevinden, voornamelijk toe te schrijven is aan de tusschenkomst van het keizerlijk bewind bij den Groothertog van Toskane [?].

— Te Rouaan is een zak opgevischt, waarin eene vrouw van ongeveer 30jarigen leeftijd gebonden was. Uit een geneeskundig onderzoek is gebleken, dat de ongelukkige levend in den zak moet zijn gewikkeld en aldus verdronken. De politie wendt alles aan, om de bedrijvers van dien ijselijken moord in handen te krijgen.

— De Fransche regering heeft niet minder dan fr. 134,625 francs aan premien tot aanmoediging der vee- en paardenteelt uitgeloofd voor de onderscheiden tentoonstellingen van landbouw, die in den loop dezes jaars voor het geheele land of voor groote afdeelingen van hetzelve gehouden zullen worden.

BELGIË.

BRUSSEL, 11 April.

De zitting des Senaats van den 9den dezer is — zoo als reeds werd gemeld — door den Kroonprins bijgewoond. Op de aanspraak van den voorzitter antwoordde hij aldus:

„Innig getroffen door de rede van onzen geëerden voorzitter, neem ik onder u, mijne heeren, de plaats in, die mij door de constitutie aangewezen wordt. Voortaan in uwe werkzaamheden zullende deelnemen, voeg ik mij met blijdschap bij den Senaat in den arbeid dien hij sedert 22 jaren met onvermoeide vaderlandsliefde voortzet.

„Het is mij nog niet te beurt gevallen het woord tot de gansche natie te rigten. Nimmer echter, mijne heeren, zal ik tot haar met meer verknochtheid en meer erkentelijkheid kunnen spreken. Het gejuich waarmede het Belgische volk mij bij mijne eerste verschijning in deze vergadering begroet, bewijst mij wederom, dat het den blik met tevredenheid achterwaarts slaat en voor de toekomst niets wenscht dan duurzaam bezit van hetgeen het verworven heeft. Dit is ook, mijne heeren, het doel waarnaar wij te zamen moeten streven. Wat mij aangaat, gij weet hoe ik gezind ben. Gij weet dat ons volksbestaan mij innig dierbaar en in mijne gedachten van mijn eigen bestaan niet onderscheiden is. Gij zult altijd in mij eenen landgenoot vinden wiens geluk en roem het is te kunnen bijdragen tot instandhouding onzer onafhankelijkheid en onzer welvaart. Dat is steeds mijn vurigste wensch geweest. Moge de Hemel, die sedert 22 jaren mijn vaderland zoo zigtbaar beschermt, ook heden deze bede verhooren!"

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 12 April.

De *Nederlandsche Staats-Courant* (het Regerings-orgaan) bevat het volgende: „In het *Algemeen Handelsblad* van heden, no. 6657, 2de editie, wordt een berigt uit den *Nieuwsbode* overgenomen, betrekkelijk de benoeming door den Paus van eenen aartsbisschop en drie bisschoppen in Nederland, waarbij onder anderen wordt te kennen gegeven, dat de indeeling der bisschoppelijke zetels enz. *is vastgesteld in overeenstemming met de consideratiën van Zr. Mr. regering zelve.*

„Ook in dit opzigt is dat berigt onjuist. De regering is over die indeeling en benoeming niet geraadpleegd, en heeft er geene consideratiën over gegeven. Vermits zij reeds eenen geruimen tijd geleden aan het Hof van Rome, in antwoord op de door dat Hof gedane aanvrage, had verklaard dat de Grondwet aan ieder kerkgenootschap de vrijheid geeft zijne *inwendige* organisatie naar goedvinden te regelen, moest zij aan die regeling, die eene *zuiver kerkelijke* aangelegenheid is, vreemd blijven, zoo als zij dan ook werkelijk vreemd daaraan gebleven is."

— Tot aanvulling van het deswege reeds medegedeelde kunnen wij nog melden, dat de bisschop van Adras i. p. i., mgr. *van Hoydonck*, benoemd is tot bisschop van Breda, en de bisschop van Chersonesus i. p. i., mgr. *Paredis*, tot bisschop van Roermond. Zij zullen, gelijk tot dusver, in die steden blijven resideren.

— De heer *F. Hupsch*, kunstschilder in gebrand glas alhier, brengt thans in gereedheid een kerkraam, voorstellende de *afneming van Christus van 't kruis*. Dit kunstwerk, dat eene hoogte heeft van 2½ Ned. ellen en breedte van 1¼ Ned. el, is bestemd voor de tentoonstelling alhier.

Het is met warmte en diep kunstgevoel behandeld, en zal waarschijnlijk wel het eenige van dien aard zijn. De heer *Hupsch*, steeds bedacht, dezen tak van kunst en nijverheid meerdere uitbreiding te geven, heeft de aandacht van ouders en voogden er op gevestigd, ten einde hunne zonen en pupillen daarin te doen bekwamen, waartoe bij hem de gelegenheid openstaat. Hij wil ook langs dien weg medewerken, om dezen tak van kunst, welke hier te lande eenmaal zoo zeer bloeide, te doen herleven.

Van den 12den. De leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal komen morgen namiddag te 2 uur bijeen, ter hervatting hunner werkzaamheden.

— Onder de wets-voordragten, welke bij de Tweede Kamer zullen worden ingediend, behoort, — zegt de *Nieuwsbode*, — eene 'zoodanige, ter bekoming van welke het gemeentebestuur van Amsterdam zich bij adres tot den K

nig heeft gewend, te weten: waarbij aan de bevoegde autoriteiten het regt wordt verleend, om in sommige gevallen de woningen der ingezetenen buns ondanks te mogen binnentreden.

— Naar men verneemt, bestaat bij de regering het voornemen om eerlang meer gelijkvormige bepalingen vast te stellen op de heffing van tolregten op de wegen, kanaal-, vaart-, sluis-, dijk, haven- en bruggeldenl, en alles wat daarmede in verband staat.

AMSTERDAM, 12 April.

Gisteren zijn per gewonen beurstrein in onze hoofdstad aangekomen Z. M. de Koning, benevens Z. K. H. Prins *Hendrik der Nederlanden* en gevolg.

De door Z. M. verleende audiëntie aan militaire autoriteiten werd heden druk bezocht.

Heden middag is er groot diner ten hove, waarop genoodigd zijn hooge burgerlijke en militaire autoriteiten, en waarbij het korps muzijk van de schutterij zich zal doen hooren. Z. M. zal morgen avond den schouwburg bezoeken.

— De *Nederlander*, overnemende het door den *IJ- en Amstelbode* gegeven berigt, dat de Koning aan de adressanten uit Utrecht geantwoord zoude hebben, dat Z. M. niet bij magte is de invoering der R.-K. hierarchie tegen te gaan, laat daarop volgen: „Dit berigt is niets dan leugen. De bedoeling der redactie zullen wij niet kwalificeren."

— Onder de merkwaardigheden van den dag behoort de aanvrage voor het alg. wees- en armhuis te Sloten (zie de *Haarlemsche Courant* van den 9den April) van een' vader en eene moeder, *gehuwde lieden, waarvan een van de Gereformeerde en een van de Roomsch-Katholijke Godsdienst.*

— Te Zwolle is den 4den dezer overleden de heer *J. W. Conraa*, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, hoofdingenieur der eerste klasse van den waterstaat.

— Een telegrafisch berigt uit Triëst van gisteren meldt, dat de tijdingen uit Batavia, loopende tot den 24sten Februarij, daar ontvangen zijn, doch geen belangrijk nieuws behelzen.

LEIDEN, 11 April.

Zoo als vroeger gemeld werd in de zaak van het huiszittenhuis, vorderde het grootboek tot overschrijving der fondsen van meesteren regenten der huiszitten- en diakonie-armen op naam van diakoniën der Ned. Hervormde gemeente, de magtiging des Konings. De adressen van diakenen en regenten, ten dien einde aan den Koning opgezonden, werden in handen gesteld van den minister van binnenlandsche zaken. Deze heeft nu gerapporteerd tegen die overschrijving geen bezwaar te hebben, zoodat aan de uitvoering der raadsbesluiten niets meer in den weg staat, en de geschillen over het huiszittenhuis geëindigd mogen worden een einde te hebben genomen.

HERPEN (bij RAVENSTEIN), 11 April.

De militaire magt, van Grave alhier aangekomen ter bewaking van den Hamelspoelschen dam, heeft gisteren nacht met boeren van boven (die genoemden dam met geweld wilden doorsteken) eene ernstige ontmoeting gehad, waarbij geweerschoten zijn gelost; omtrent half elf uur zag de kommandant der wacht in de verte eene schuit met een licht daarin, en eenige anderen zonder licht; hij roept de naderenden tot drie malen toe aan, en waarschuwt daarna, indien zij naderen, dat hij alsdan zal doen losbranden. Uit de schuiten werd geroepen: *Schiet maar.* Op dit uitdagend antwoord volgde eene losbranding uit het geweer, welke onmiddellijk werd gevolgd door anderen; het licht in de schuit verdween en alles werd stil; de belagers trokken af. De kommandant was echter niet gerust, hij zond een zijner soldaten naar hier om versterking, die hem ook onmiddellijk gegeven werd, niet zonder groote onrust der burgerij, bij wie de militairen zijn gehuisvest.

DOEVEREN, 11 April.

Wederom is hier een hond dol geworden, die vroeger door den dollen hond van *J. Bak*, uit Baardwijk, gebeten was en door den eigenaar *A. de Bruin*, Broodbakker en lid van den raad dezer gemeente, niet was afgemaakt, maar buiten zijne woning op de mestvaalt vastgebonden.

Dit nieuwe geval van hondsdolheid beangstigt de bewoners van deze gemeente op nieuw, te meer nog, omdat men niet weet, welke honden of andere dieren in al den tijd dat meergemelde hond buiten lag, bij hem zijn geweest, en door hem zijn gebeten, zoodat de gevolgen hiervan moeijelijk te berekenen zijn.

HELLEVOETSLUIS, 10 Maart.

Deze week is uit Zr. Ms. zeedienst ontslagen een persoon als matroos, aan boord van Zr. Ms. wachtschip *Ajax* dienende, die in weêrwil van alle proeven met hem genomen, zoowel hier op het hospitaal-schip als te Utrecht aan 's rijks hospitaal, zich volle veertien maanden doofstom gehouden heeft. Eindelijk ten laatste door hem honger te laten lijden is men zoover gekomen, dat nadat hij om eten gevraagd en dus van spraakvermogen bewijs gegeven had, hij verklaard heeft door dat middel van de dienst, waarvan hij grooten afkeer had, te willen geraken.

NIJMEGEN, 12 April.

Op den 29sten Maart jl. werd, op een door *S. P. Langendam* alhier, aan den gemeenteraad gedaan verzoek tot plaatsing van 473 personen op de vastgestelde lijst van kiezers voor leden van dien raad, ten aanzien van 402 derzelve, die aangeslagen waren in de primitieve kohieren en zich tot suppletie of voor het geheel van den gevorderden census in het 4de kwartaal, dienst 1852/1853, hadden aangegeven, op breed gemotiveerde gronden beslist, dat de gedane betaling in het 4de kwartaal *niet* als aanslag in de kohieren kon worden aangenomen, en wees derhalve de ingediende bezwaren, opzigtens deze cathegorie van personen van de hand, als niet in den zin der wet bewezen zijnde, dat zij voor den vereischten census in 's rijks directe belastingen waren aangeslagen. In dit besluit van den raad niet berustende, is deze zaak alsnu aan de uitspraak der arrond.-regtbank onderworpen. Ter teregtzitting van heden werd echter door het openb. ministerie, bij monde van den heer officier van justitie, mr. *A. F. C. van Trojen*, aan de regtbank kenbaar gemaakt, dat het zijn edel achtbare bij het onderzoek der bewijsstukken, ten rekweste geproduceerd, gebleken was, dat er gewigtige vermoedens aanwezig waren, dat een of meer aanslagbiljetten van valschheid of vervelsching moest worden verdacht; met dat gevolg, dat door z. e. a. incidenteel werd geconcludeerd en gerequireerd, dat, met schorsing der zaak au fond, ter tafel gebragte stukken wederom in handen van het O. M. zouden worden gesteld, ten einde bij den bevoegden regter in strafzaken te worden onderzocht. De uitspraak op dit onverwachte requisitoir werd door de regtbank bepaald ter buitengewone civiele teregtzitting van morgen (Woensdag).

APPELTERN, 9 April.

Wij vernemen, dat op den 20sten dezer voor de arrondissements-regtbank te Nijmegen, regt doende in de strafzaken, zal worden behandeld de zaak van het openbaar ministerie tegen *Gijsbertus van Erp* en *Hendrik Nass*, landbouwers en leden van den gemeenteraad alhier, als aangeklaagd van het op eene geweldige wijze doen openbreken van het schoollokaal, in den voormiddag van den 28sten Januarij jongstleden gepleegd.

ASSEN, 13 April.

De bevolking in het huis van arrest en justitie te Assen beliep op den 1sten April j.l. 53 gevangenen, 40 mannen en 13 vrouwen; op den 1sten Jan. j.l. was dit aantal 72 (56 mannen en 16 vrouwen).

— Gedurende het jaar 1852 zijn in deze provincie 4443 personen gevaccineerd, waaronder 546 hervaccinatiën.

HOOGEVEEN, 11 April.

In de Hervormde kerk alhier is in de voormiddags godsdienstoefening door onzen onzen leeraar ds. *Jonquière* bekend gemaakt, dat door den kerkeraad een besluit was genomen, dat voortaan aan behoeftigen, tot deze gemeente behoorende, door de armverzorgers geene bedeeling zou worden verstrekt, zoo zij zich schuldig maakten aan het misbruik van sterken drank of wel de openbare godsdienst niet bijwoonden. Waarlijk een voortreffelijk besluit! Men mag hopen, dat hetzelve een' goeden indruk zal te weeg brengen en algemeene navolging ondervinden.

GRONINGEN, 14 April.

Door den *algemeenen kerkeraad der Ned. Herv. gemeente* is gisteren besloten, ter zake van de invoering der bisschoppelijke hierarchie aan Z. M., een adres in te dienen, welks onderteekening door elk zijner leden zooveel mogelijk zal worden bevorderd. Het adres luidt als volgt:

SIRE!

Met droefheid en zorg heeft de Algemeene Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente dezer dagen uit de dagbladen vernomen, dat de Pauselijke regering de hierarchie in de Katholijke Kerk in Nederland heeft georganiseerd, een vijftal bisschoppen, en één aartsbisschop benoemd.

Wij erkennen, Sire, dat onze grondwet den Katholijken in Nederland regt geeft op eene behoorlijke en vrije organisatie van hun kerkgenootschap, en het is geenszins onze bedoeling, hun het bezit van bisschoppen te betwisten, indien dat voor hun kerkgenootschap noodig is, al kunnen wij nooit aan eenen *Paus* het *regt* toekennen, om in *Nederland* beschikkingen te maken, al moeten wij ook onze diepe smart uitboezemen over het beklagelijk verschijnsel, dat in Nederland, een land van zulk eenen oorsprong en met zulk eene geschiedenis, de priesterheerschappij zich vrijelijk kan ontwikkelen onder de bescherming der wet en voor het aangezigt van eenen Koning, die regtstreeks afstamt van WILLEM *den Zwijger*, zaliger gedachtenis.

Wij vragen dan ook geenszins, dat door Uwe Majesteit de vestiging der bisschoppen worde verhinderd. — Maar, Sire! een paar andere vragen liggen ons op het hart, en wij kunnen ze niet onderdrukken, al ware het ook, zoo als sommigen in openbare geschriften beweerd hebben, dat hetgeen wij verlangen natuurlijk is en als van zelf spreekt.

Sire! De bisschoppen, die zich in Nederland zullen vestigen, zijn door eenen eed van gehoorzaamheid onderworpen aan eene buitenlandsche magt, die èn kerkelijk èn wereldlijk bewind in zich vereenigt. In dien eed komt onder anderen voor: „Papatum Romanum et regalia S. Petri adjutor iis ero ad retinendum et defendendum, salvo ordine meo, contra *omnem hominem.*" „Ik zal behoudens mijnen rang, (den Pausen) een helper zijn ter bewaring en verdediging van het pausschap en de koninklijke regten van den H. Petrus *tegenover alle menschen.*" En „Haereticos, schismaticos et rebelles, eidem domino nostro vel successoribus praedictis, *pro posse prosequar et impugnabo.*" „Ik zal de ketters, scheurmakers, en rebellen tegen onzen Heer (den Paus) en zijne opvolgers voornoemd, *naar mijn vermogen vervolgen en bestrijden.*"

Die eed verbindt hen derhalve tot eene dubbele schennis van de grondwet. Want de grondwet waarborgt vrijheid aan de *onderscheidene* kerkgenootschappen, en beperkt daardoor alleen reeds de vrijheid van elk bijzonder kerkgenootschap binnen zulke grenzen, als noodig is, om die van anderen te vrijwaren. Maar der bisschoppen eed verpligt hen tot vervolging en bestrijding van alle kerkgenootschappen, die niet het Roomsche zijn.

En wanneer 's lands Hooge Regering of de regterlijke magt in Nederland die bisschoppen met de wet in de hand zou willen verwijzen binnen de grenzen van het geoorloofde, dan verpligt hun eed hen tot rebellie tegen Regering en regterlijke magt beide. Want zij hebben gezworen, pausdom en koninklijke regten van den H. Petrus, (dat is volgens de opvatting der R. curie het regt van den pauselijken stoel, om alleen te heerschen en geen ander kerkgenootschap naast de R-Kath. kerk te dulden), te handhaven en te verdedigen tegen *ieder* mensch, zonder uitzondering van Koning of regter.

Het is ons bescheiden oordeel, Sire! dat mannen, aan zulk eenen eed gebonden, door eene Overheid niet kunnen worden erkend, zonder dat hun daardoor tevens het regt wordt toegekend, om met 's lands grondwet den spot te drijven; — en dat het reeds een hoon is voor den Koning en zijne regering, wanneer de erkenning van dezulken van Hen wordt gevraagd.

Wij meenen daarom eerbiedig van Uwe Maj. te moeten verlangen, dat, indien de door den Paus benoemde bisschoppen stilzwijgend door Uwe Maj., overeenkomstig de grondwet worden toegelaten, om als kerkelijke personen binnen den kring van hun kerkgenootschap te werken; — Zij hen nooit ofte nimmer openlijk erkenne, noch toelate, dat de titel van bisschop of aartsbisschop door hen buiten den kring van dat kerkgenootschap mag worden gebezigd, noch om zich daarmede te wenden tot de regterlijke magt, noch tot de wetgeving, noch ook tot de Hooge Regering des lands, noch hoe dan ook. Op het staatkundig gebied verwerpen en vreezen wij alle magt, die niet de magt Gods is, of des Heeren, of der wettige Overheid van Nederland. Op het gebied der Kerk vreezen wij de priesterregering niet. De geest der vrije kinderen Gods zal zich weten te handhaven tegenover de slavernij der gebondenen.

Maar ook, Sire! wanneer de bisschoppen zonder openbare erkenning worden toegelaten, mogen wij nog eene andere ernstige vraag niet terughouden:

Wij achten en eeren onze Katholijke Nederlandsche ingezetenen, en wenschen met hen in liefde, eendragt en vrede te leven; maar wij kunnen dat niet, wanneer zij worden beheerscht en bezield door Ultramontanen en Jezuïten, wier bedoelingen wij kennen uit den kerker der *Madiaï's*, uit de in Frankrijk geslotene godsdienstoefeningen en scholen der Protestanten, uit hetgeen zij kort na de zoogenoemde organisatie der Katholijke kerk in Engeland en hun orgaan „de Rambler" te Londen openlijk in druk hebben uitgesproken: „dat godsdienstvrijheid eene der verderfelijkste dwalingen dezer eeuw is," — „dat Socinianisme, Calvinisme, Anglicisme en Judaïsme gelijkelijk doodzonden zijn, even misdadig als moord," — „dat de Protestanten geen meerdere regt hebben op hunne godsdienstige zienswijze, dan op huns naasten beurs, of huis, of leven," — „dat niets natuurlijker en noodzakelijker is, dan dat ketters met den dood worden gestraft." — Zulke Ultramontanen en Jezuïten, Sire, achten wij eene pest in Katholijke en Protestantsche landen beide, omdat zij, zonder banden des Vaderlands, geenen teugel kennen, die hunne woelzieke heerschappij bedwingt.

Daarom verlangen wij eerbiedig, dat Uwe Majesteit binnen Neêrlands grenzen zelfs geenen mensch dulde, die in de Roomsche kerk zoo groot eenen invloed oefenen kan als aan bisschop of aartsbisschop aldaar wordt toegekend — tenzij die mensch is Nederlander van geboorte, of Nederlander volgens de wet — opdat men van hem, zoo lang hij geene bewijzen van het tegendeel heeft gegeven, billijk moge kunnen vooronderstellen, dat de liefde voor vaderland en volk hem zal beletten, roekeloos te beroeren en te verdeelen.

Mogt het waarheid zijn, Sire, dat wij van Uwe Majesteit vragen, uit den aard der zake van zelf spreekt, en niet anders kan geschieden, wij zouden ons hartelijk verblijden. Maar zwijgen mogten wij daarom niet; want Rome's curie erkent noch wet noch volksgeest; maar zet met hardnekkige volharding, ten koste van al wat daar onder bezwijken moet, hare onbegrensde eischen en aanmatiging door, en wij wenschen ook voor de toekomst gewaarborgd te zien, wat wij thans als onze dringende maar eerbiedige bede voor den troon Uwer Majesteit brengen:

Dat geen bisschop of aartsbisschop, door den gewonen eed van gehoorzaamheid aan den Paus van Rome verbonden, ooit door Uwer Majesteits regering officiëel worde erkend — en Dat geen bisschop of aartsbisschop binnen Nederland stilzwijgend worde toegelaten, tenzij Nederlander van geboorte of door de wet.

't Welk doende, enz.

Het adres, 't welk gisteren en eergisteren in de consistoriekamer der Chr.-Afgescheidene gemeente alhier voor ieder' stadgenoot ter teekening heeft gelegen, is van 247 handteekeningen voorzien; het is van den volgenden inhoud:

SIRE!

De ondergeteekenden, ingezetenen der stad Groningen en tevens doortrokken van den geest der vaderen, die vrijheid en waarheid liever hadden dan leven en goederen, naderen met betamelijken eerbied uwen troon om voor Uwe Majesteit te verklaren, hoe zeer het hen treft, dat de bisschoppelijke hierarchie weder in Nederland zal gevestigd worden.

Zal dan, Sire, de grondslag herlegd worden, dat de gansche Natie eenmaal wederom bukke onder het blindste bijgeloof, of misschien de dierbare geestegrond andermaal doorweekt worde met het bloed en de tranen der aan waarheid en vrijheid gebondene inwoners? Neen, Sire! dit durven, dit mogen, dit willen zij niet aannemen, indien er mogelijkheid bestaat, dat Uwe Majesteit het kan weren; vertrouwende dat de geest der vroegere Oranje Vorsten nog in uw Koninklijk hart woont, en Uwe Majesteit te goed bekend is met den geest en de strekking der Roomsche hierarchie.

O, Sire! wij bidden U dan om des Heeren wil en om den wil des lieven Vaderlands, doe toch wat in Uwer Maj. vermogen is om zulk een kwaad te verhinderen; uit ondervinding en geschiedenis geleerd hebbende, dat op Rome, hoe het ook vleije, geen staat is te maken, dewijl bij zijne beste handhavers de regel geldt: het doel heiligt de middelen, — daar het ware Protestantisme ten regel heeft: geeft Gode wat Godes is, en den Koning wat des Konings is. De God onzer vaderen geve Uwe Maj. den geest der wijsheid, des raads en der sterkte, opdat Uwe Maj. hierin handele, zoo als het Gods eer, de welvaart van Nederland en het waarachtig heil van het echte Nederlandsche volk nuttig zij, hetwelk geene Vorsten over zich erkent, dan den Koning der Koningen hier boven, en den Vorst van Oranje beneden.

GRONINGEN, April 1853.

Uwer Majesteits getrouwe onderdanen.

Het adres door de heeren studenten dezer hoogeschool opgezonden en door een 140tal onderteekend, luidt als volgt:

SIRE!

Met den meest verschuldigden eerbied nemen de ondergeteekenden, studenten van de verschillende faculteiten aan de Hoogeschool te Groningen, de vrijheid, om zich met een ootmoedig verzoek tot Uwe Majesteit te wenden.

De Paus van Rome heeft onlangs bij allocutie het herstel der bisschoppelijke hierarchie in ons dierbaar vaderland aangekondigd; in 1853, onder de regering van den Protestantschen vorst WILLEM, III wil hij volvoeren, wat zijn voorganger in 1559, onder den *Spaanschen* FILIPS II, reeds beproefde, maar om den gezamenlijken tegenstand van Roomschen zoowel als Onroomschen, niet vermogt tot stand te brengen. Nu zullen in Nederland niet minder dan één aartsbisschop en vier bisschoppen verschijnen, door den Italiaanschen Kerkvorst gezonden, om over de goederen, over het hart, over het geweten van den Nederlandschen Katholijk te heerschen.

Nu zullen er vijf geestelijken in ons midden komen, die bij velen hooggeacht zullen worden, en een' grooten invloed zullen verkrijgen, maar dien invloed en dat aanzien zullen *moeten* besteden, niet om de belangen van Vorst en Vaderland, van Burger en Overheid te bevorderen, — integendeel, om het gezag, de magt en aangematigde regten van den *Italiaanschen* Vorst — in *Nederland* voor te staan, te handhaven, ja uit te breiden. Mannen zullen hier onder ons optreden, die aan den Paus een' heiligen eed hebben gezworen om (gelijk men dien eed in het Pontifiale romanum leest) „*de regten, eerbewijzingen, voorregten en het aanzien van den Roomschen Stoel te bewaren, te verdedigen*, te VERMEERDEREN EN TE BEVORDEREN," die met een' heiligen eed hun vast voornemen hebben te kennen gegeven, om „ALLE KETTERS, SCHEURMAKERS EN OPROERLINGEN, *tegen den Paus of zijne opvolgers, zooveel zij kunnen, te vervolgen en te bestrijden*," dat is met andere woorden, die zich bij eede hebben verbonden, om den Koning, zijne Protestantsche ministers, al hunne Protestantsche medeburgers, alsook de vrijheidlievende Katholijken, te vervolgen met alle middelen die hun ten dienste staan, en niet te rusten voor zij hun doel hebben bereikt.

Dat is het wat de Paus beoogt met de herstelling der bisschoppelijke hierarchie, daartoe laat hij dit door zijne bisschoppen zweren. Kan Uwe Majesteit zulke dienaren van den vreemden Vorst, die den ondergang van Uw Huis, van ons Vaderland beoogt, in ons land toelaten?

Wij smeeken daarom Uwe Majesteit, om óf hen te verhinderen tot ons over te komen, als gevaarlijk voor de rust des lands, óf, zoo dit niet meer mogelijk is, hen niet van regeringswege te erkennen of te laten erkennen, en die bepalingen te maken, welke geschikt zijn, hunne magt zooveel te beperken als Neêrlands behoud en heil dringend vorderen.

GRONINGEN, 11 April 1853.

Het Amsterdamsche adres, reeds in ons vorig nommer medegedeeld, is door ruim 51,000 manslidmaten van onderscheidene grootendeels Protestantsche kerkgenootschappen onderteekend. „De hoofdstad des rijks toont daardoor, — gelijk *de Nederlander* zich uitdrukt, — „hoe ze den voor eenigen tijd op haar geworpen blaam van flaauwhartigheid beantwoordt."

Volgens een schrijven van eene geachte en geloofwaardige hand, beden alhier uit Amsterdam ontvangen, merkte men onder de teekenaars van het adres een aantal Israëliten, en ook Katholijken op. Ook zouden, volgens geloofwaardige ooggetuigen, zelfs pastoors zich onder deze bevonden hebben.

Het uit Rotterdam aangeboden adres, 't welk zich er bij bepaalt om de belangen der Protestanten, waar die bedreigd worden, met den meest dringenden ernst aan Z. M. aan te bevelen, is van 9935 onderteekenaren voorzien.

Dat uit 's Hage grondt zich inzonderheid op het bezwaar, dat de aartsbisschoppen en bisschoppen bij eede verbonden worden de ketters, scheurmakers en wie ook tegen den Paus en zijne opvolgers opstaan, zooveel in hun vermogen is te vervolgen en aan te vallen, en meent, dat de wettige erkenning door den Staat van bisschoppen, die door zoodanigen eed gebonden zijn, in lijnregten strijd is met den eed, door Z. M. gezworen, om alle godsdiensten in het rijk gelijkelijk te beschermen.

In Delft is een dergelijk adres door 2231 personen onderteekend.

De synodale commissie der Evang.-Luthersche kerk in Nederland protesteert hoofdzakelijk tegen de wijze, waarop bij de Pauselijke allocutie gesproken wordt van die Nederlanders, die den Paus niet als kerkelijk opperhoofd erkennen. Zij heeft vooral bezwaar in de dubbelzinnige verhouding, die steeds voortvloeit uit de vermenging van geestelijk en wereldlijk gezag van het opperhoofd van Rome en houdt zich overtuigd, dat Z. M. tot het aannemen der bisschoppelijke titels geen verlof zal verleenen, indien daaraan eenige bevelen, eeden of bedoelingen verbonden mogten zijn, welke de regten der Protestanten of de rust en eendragt des lands in gevaar zouden kunnen brengen.

In het adres uit Harlingen, door 922 personen onderteekend, wordt Z. M. verzocht om door een *officiëel berigt* in de Staatscourant te doen blijken, dat de aanstelling der bisschoppen is een *zuiver kerkelijke* maatregel en dat ze ook als zoodanig door het gouvernement wordt beschouwd.

Te Leeuwarden zijn 2 adressen door 2293 personen onderteekend en ligt nog een derde ter teekening.

Verder liggen nog adressen ter teekening, of zijn reeds verzonden, te Sneek, IJlst, Assen, Koevorden, Meppel, den Ham, Noordlaren, enz.

— Laatstl. Maandag avond had alhier eene vergadering van leden en begunstigers van *Nederlandsch Mettray* plaats, in het huis *de Beurs*. De hoogleeraar P. HOFSTEDE DE GROOT voerde bij deze gelegenheid het woord en sprak, naar aanleiding van het over 1852, het eerste jaar van het bestaan der inrigting, uitgegeven uitvoerig verslag eerst over den algemeenen toestand dier inrigting, daarna over haar uitwendigen en vervolgens over haar inwendigen toestand. Terwijl de spreker daarbij in eene reeks van inderdaad wetenswaardige bijzonderheden aantoonde, dat Nederl. *Mettray* aan het doel, het opvoeden en verzorgen van verwaarloosde en verlaten jongens, allezins beantwoordde, bragt hij daarbij tevens hulde aan de oprigters, en mede aan allen, die deze heilzame inrigting begunstigden, maar vooral ook aan haren waardigen directeur, den heer SCHLIMMER, die eene veel meer winstgevende betrekking te *Rotterdam* had laten varen, om hier aan de verwaarloosde jeugd zijne veeljarige en rijke ervaring te wijden. Daar tot deze vergadering slechts eenige weinige personen waren opgekomen, zoo noodigde de spreker ten slotte hen uit, om wat zij thans gehoord hadden te willen overbrengen aan anderen, opdat zoodoende eene zoo nuttige, doch nog altijd te weinig gekende zaak, als Nederlandsch *Mettray*, meer en meer bijval en ondersteuning mogt vinden. Deze geheele toespraak van den hoogleeraar werd door de aanwezigen met uitstekend genoegen aangehoord.

— De correspondent alhier van de *Amst. Ct.* schrijft aan dat blad het volgende: „Men verneemt met belangstelling, dat een onzer stadgenooten eerstdaags eene opzettelijke reis naar Hueningue bij Bazel zal ondernemen, met het doel om aldaar de bekende inrigting van pisci-cultuur, welke tegenwoordig in hooge mate de algemeene aandacht trekt, in oogenschouw te nemen. Deze reis schijnt in verband te staan met eene onlangs door de maatschappij van nijverheid alhier benoemde commissie tot onderzoek van voornoemden tak van nijverheid."

— Dingsdag had men bij een' vrij hevigen storm uit het N. W., alhier een aanzienlijk hooggetij van het water. De peilschaal teekende bij de beide sluizen 1 el, 5 palm en 5 duim.

— Wij vernemen, dat de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard op den veestal van H. D. HEIKENS in *den Ham*, gemeente *Bellingewolde*. De eerst aangetaste koe is op last van den burgemeester gedood, en eene tweede gestorven, terwijl nog eenige der andere beesten mede door de ziekte schijnen aangetast. Het is zeer waarschijnlijk dat de ziekte alhier door besmetting is aangebragt. Dezelve is eerst mede ontstaan bij een beest dat in den vorigen herfst op de markt te Wedde was gekocht. Buitendien was door den veehouder in den voorwinter eene koe gekocht uit Holtuzen in Oostfriesland, alwaar de longziekte heerscht en wel-

ke.koe vroeger sukkelende was geweest, doch later, schijnbaar hersteld, ter slagting was verkocht.

— Door een der leden van heeren Gedeputeerde Staten werd gisteren, in het bijwezen van den hoofdingenieur van de waterstaat alhier, onder nadere goedkeuring, bij het uitgaan van waslicht verpacht, van Mei 1853 tot en met Mei 1854:

1) De Ontvangst der Tolgelden bij Tol no. 1, bij *Hoogkerk*, met de daarbij behoorende woning; gepacht door H. J. HOITING, te *Hoogkerk*, voor *f* 815.

2) De Tol no. 2, te *Oostwold*, waarbij geen provinciale woning bestaat; door K. J. ZANTINGA, te *Oostwold*, voor *f* 555.

3) De Tol no. 3, bij de *Briltil*, met de daarbij behoorende woning; door J. A. HOITING, te *Hoogkerk*, voor *f* 490.

4) De Tol no. 4, bij het Verlaat *de Gaarkeuken*, waarbij geen provinciale woning bestaat; door T. R. REITINGA, te *Gaarkeuken*, voor *f* 300.

5) De Passagiegelden door het Verlaat en de Ophaalbrug bij *de Gaarkeuken*, met de daarbij behoorende woning; door A. A. DE VRIES, te *Bergum*, voor *f* 1200; en daarna de beide laatste perceelen in massa voor *f* 2200, door S. HEBBES, te *Briltil*.

6) De Tol no. 5, bij *Stroobos*, met de daarbij behoorende woning; door J. L. KASEMIER, te *Eiberburen*, voor *f* 610.

7) De Passagiegelden door het Verlaat te *Stroobos*, waarbij geen provinciale woning bestaat; door T. R. REITINGA, van *de Gaarkeuken*, voor *f* 1000, en daarna de beide laatste perceelen in massa; door denzelfden REITINGA, voor *f* 1960.

8) De Tolgelden aan den Tolboom op den Puinweg van *Enumatil* tot *de Zandhoogte*, met de daarbij behoorende woning; door J. FORMSMA, te *Zuidhorn*, voor *f* 540. Allen gelegen tusschen *Groningen* en *Stroobos*.

9) De Tolgelden van *Groningen* naar *Ulrum*, en wel de Tol te *Zuidwolde*, aan de twee Tolboomen wederzijds de Brug aldaar, met de daarbij behoorende woning; door C. BAKKER, te *Zuidwolde*, voor *f* 1720.

10) De tol te *Onderdendam*, met de daarbij behoorende woning; door H. RUNSINK aldaar, voor *f* 985.

— Zijne Majesteit heeft o. a. benoemd: bij het 5de regement infanterie, tot 1sten luitenant (naar ouderdom van rang), den 2den luitenant W. MULLER, van het regement grenadiers en jagers; bij het 7de regement, tot luitenant-kolonel, den majoor G. H. R. THOMASSET, van het 6de regement; tot majoor, den kapitein der 1ste klasse P. VAN POMMEREN, van het 1ste regement infanterie.

— Den 9den April is te Stads-Kanaal met goed gevolg van stapel geloopen de schoonerkof *Jan Hendrik*, gebouwd op de nieuwe scheepstimmerwerf van LUKAS MULDER, nabij het Springers verlaat, zullende gevoerd worden door kapitein T. SLAGER, van Veendam.

— Men berigt ons uit *Termunterzijl*, den 10den April: „Heden morgen had alhier een ongeluk plaats, hetwelk zeer ligt menschenlevens had kunnen kosten. Een der huisgenooten, en kinderen van D. H. DERKSEMA bezig zijnde om door de zoogenoemde Wartummerklap (toebehoorende aan het Termunterzijl vest) een schip door te laten, stortte bij het neerlaten der brug, een gedeelte van de onderbekleeding van den ballastbak, met de zich daarin bevindende steenen en keijen naar beneden, met dat gevolg, dat een van genoemde kinderen daardoor op het hoofd en een ander op den schouder werd getroffen. Gelukkig zijn echter beide buiten gevaar. — Ter voorkoming van ongelukken ware het te wenschen, dat op dusdanige werken beter toevoorzigt wierd gehouden."

Men schijnt te meenen, dat de geestelijke magt van Rome — want van eene andere dan zuiver geestelijke magt in Katholijke godsdienstige aangelegenheden kan geen spraak zijn — door de kerkregeling wordt uitgebreid. Juist het omgekeerde is waar; de magt van Rome wordt daardoor ingekrompen. Wie zich daarvan overtuigen wil, behoeft niet meer te weten, dan wat de *missie* was, en wat thans de *diocesen* zijn.

De *missie* was een buitengewone toestand, waarin Nederlandsche Katholijken *uit Rome* werden bestuurd, als minderjarigen, die zich zelven niet leiden kunnen. Daarnaar was alles ingerigt. Het kerkelijk hoofd, dat in Nederland resideerde, was daarom een *vreemdeling* en slechts *vice-superior*; want *superior* was en bleef de Paus zelf. Die *vice-superior* was slechts *tijdelijk* aangesteld, en kon ieder oogenblik door Rome worden teruggeroepen en vervangen. Eveneens was het gesteld met de aartspriesters en pastoors, die eigenlijk slechts *zendelingen* waren. Ook deze waren slechts *tijdelijk* in hunne bedieningen geplaatst; dat is, misten kerkregtelijke vastheid, en konden ieder oogenblik door den *vice-superior* worden ontslagen, gelijk hij ieder oogenblik naar Rome kon worden teruggeroepen.

Die toestand was voor de Katholijken der Nederlandsche missie niet aangenaam. Zij streefden sinds lang er naar, om, meerderjarig geworden, volgens de gewone regelen der kerk, in zekere mate zich zelven te regeren. Zulks hebben zij verkregen door de bisschoppelijke hierarchie. Voortaan zullen de godsdienstige belangen der Katholijken op de missie niet meer uit Rome worden bestuurd, maar in Nederland zelf. De plaats van den *vice-superior*, die doorgaans *vreemd* was aan Nederland, zal worden ingenomen door *landgenooten*. Die landgenooten zijn *superiores*, d. i. kunnen eigenmagtig handelen, met zelfstandigheid en met eene betrekkelijk groote mate van onafhankelijkheid, omdat zij voor hun leven benoemd worden, en niet uit hunne kerkelijke bediening kunnen worden ontslagen, dan, gelijk zulks bij ons met de regterlijke magt plaats heeft, in de gevallen door de (kerkelijke) wet voorzien, en in de vormen daarbij voorgeschreven. Hetzelfde is 't geval met de pastoors, die op de missie nu eerst voor goed pastoors worden, waar zij vroeger slechts *tijdelijk aangestelde zendelingen* waren, omdat zij thans treden in 't genot van 't kerkelijk regt, dat hunne benoeming levenslang maakt, en verplaatsing of ontslag slechts toelaat naar de in de kerkelijke wet gestelde regels. (*Tijd, N.H. Ct.*)

Kunstnieuws.

(*Ingezonden.*)

Het kunstminnend publiek heeft op morgen avond een muzikaal genot te wachten, waartoe de gelegenheid alhier maar zelden bestaat. De *Freischutz* is toch ontegenzeggelijk het *meesterstuk* van WEBER en, daar de rollen van *Max* door den heer NEUFELD en van *Casper* door den heer SONDHEIM zullen vervuld worden, belooft zulks veel goeds. Reeds verscheidene opera's zijn gedurende dezen winter door het gezelschap van den heer NEUFELD verdienstelijk uitgevoerd, waaronder *Czar und Zimmermann*, *Fra Diavolo*, *Die Zauberflöte* en anderen. Vooral heeft in *die Zauberflöte* mejuffrouw HEINRICH getoond eene geoefende zangeres te zijn en in het algemeen verdient het gezelschap meer belangstelling en een gunstiger oordeel. Men verwacht nog: *Die Stumme von Portici*, *Der Mohr von Venedig* en *die Nachtwandlerin*.

H.

'tIs ons een aangename pligt, met een enkel woord terug te komen op het concert, j.l. Dingsdag avond hier gegeven door mej. ADELAÏDE WEINTHAL en den heer R. HOL.

Wij kunnen daaromtrent kort zijn en volstaan met te zeggen, dat, hoe groot ook onze verwachting was, ten gevolge van de vele en groote loftuitingen aan onze landgenoote van alle kanten reeds toegezwaaid, wij inderdaad nog werden verrast door het hooge standpunt in de kunst, waarop mej. WEINTHAL thans reeds staat.

Immers zij is eene *contra-altzangeres*, begaafd vooreerst met een stemgeluid, welks kracht, schoonheid, omvang en gelijkheid, uitmuntend mogen worden genoemd, terwijl verder de onberispelijke zuiverheid van haren zang, hare uitnemende voordragt, hare muzikale beschaving en gemakkelijke coloratuur de ontwikkelde kunstenares aanduiden.

Een ding doet ons leed: dat niet meer onzer stadgenooten zich in de gelegenheid hebben gesteld, van mede in het genot te deelen, dat hun dien avond geschonken werd, en tevens ook kennis te maken met de talenten van den heer HOL als executant en componist. Zijne liederen, vooral ons *Vaderland*, door mejufvrouw WEINTHAL met zooveel smaak en gevoel voorgedragen, troffen ieder in hooge mate, en wij bekennen gaarne, dat, hoe kosmopolitisch kunst en kunstbeoefening ook zij, het ons goed deed, hier Vaderlandsche kunst, op zoo uitmuntende wijze voorgedragen, te mogen toejuichen.

Vóór wij van dit concert afstappen, nog één woord:

Jammer, dat zoo dikwijls eene slechts gedeeltelijke medewerking het hoogst moeijelijk maakt, aan Groningen dikwijls de gelegenheid te verschaffen, van *eminente artistesin* zijn midden te kunnen zien: althans sommigen zijn berigt huiverig, zoodanige personen ligtelijk aan te zetten, om de verre reis herwaarts te ondernemen.

Wij rekenden het niet ongepast, bij het eindigen van dit dank, dit punt hier even aan te roeren.

Kerknieuws.

Z. M. heeft, overeenkomstig de keuze, op denzelven gevallen, tot predikant te *Westerbork*, zijnde eene Kon. collatie, benoemd den heer *G. W. van Eerde*, kandidaat bij het Prov. Kerkbestuur van Friesland.

— Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Herv. gem.: van Herkingen, op *J. H. L. Terwogt*; van St. Philipsland, op *L. van Daalen*; van Hantum en Hantumhuizen, op *L. Kijlstra*, predikant te Oppenhuizen; van Noordwolde, op *J. W. E. Deussen*.

— Ds. *C. H. D. Ouwersloot*, pred. te Makkinga, heeft het beroep naar *Scherpenzeel* c. a. aangenomen.

MONNICKENDAM, 11 April. Ter vervulling der vakature, ontstaan door het overlijden van ds. *J. van der Ven Pz.*, heeft de kerkeraad der Herv. gemeente, in zijne vergadering van heden, geformeerd het onderstaande twaalftal van predikanten (alphabetisch gesteld) d.d. *Barger*, Delfshaven; *Clant*, Loosduinen; *Fabius*, Broek in Waterland; *Felix*, Opheusden; *Molenaar*, Scheveningen; *Nijhoff*, Vaassen; *Osti*, Putten; *van Rhijn*, Nieuw-Loosdrecht; *Talma*, Vreeland; *Verhoeff*, Sluis; *de Vijver*, Katwijk aan Zee; *Werndly*, Ransdorp, c. a.

BOLSWARD, 11 April. Ter vervulling der vakature, ontstaan door het verleende emeritaat aan ds. *Borgstein* en het bedanken van ds. *Marissen van Loon*, te Hoogezand en ds. *Schorsse*, te Almelo, alsmede door het niet bekomen der verzochte koninklijke vergunning tot het beroepen van ds. *van Toorenenbergen*, te Polsbroek, heeft alsnu de kerkeraad der Hervormde gemeente alhier geformeerd het volgende twaalftal van predikanten, (alph. gesteld): *van Berkum*, te Stiens; *van Hattum*, te Welnis, *Ketwich*, te Schoonhoven; *Muntendam*, te Groote Lind; *Richard*, te Blaauw Cappelle; *Steenberg*, te Dirksland, *Talma*, te Vreeland; *van Toorenenbergen*, te Polsbroek; *Verburgt*, te Nieuwpoort; *Verwer*, te Mastenbroek; *Wetsels*, te Wommels en *Zaalberg*, te Hendrik Ido Ambacht.

VLEDDER, 11 April. Zaturdag den 9den dezer is bij den weleerw. heer *T. van Duinen*, predikant alhier, een aanbod ontvangen van de gemeente *Oppenhuizen*, om wanneer hij zich bereid verklaarde de beroeping aan te willen nemen, deze daarna aan zijn eerwaarde toe te zenden.

GAPINGE, 7 April. De kerkeraad heeft heden, ter vervulling der vakature, die ontstaan zal door het vertrek van ds. *G. Overman* naar Rijsoord, het volgend drietal geformeerd: *E. J. Berghege*, kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Noordbrabant; *C. G. Slotemaker*, bij dat van Utrecht, en *M. Begemann*, bij dat van Drenthe; — waaruit eerlang de beroeping geschieden zal.

— Ds. *Breitsma*, te Assen, heeft voor de derde maal het beroep bij de Christelijk-Afgescheidene gemeente te Heerenveen ontvangen.

Correspondentie.

Eenige ingezonden stukken blijven wegens plaatsgebrek tot een volgend nommer liggen.

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 14 April. Heden is alhier binnengekomen de nieuw gebouwde schoonergaljoot de vrouw Martha, groot 110 ton, kapit. *C. Wegener*, van de Wildervank, gebouwd bij *J. H. Nibbelke*, te Veendam.

Heden is van hier vertrokken het nieuw gebouwde schoonerschip de twee Kornelissen, kapit. *B. A. Potjer*, van Sappemeer, gedestineerd met eene lading haver naar Gloucester, — en het nieuw gebouwde kofschip Fennechina, kapit. *F. Waterborg*, van Groningen, met ballast naar de Oostzee, om van daar eene lading boekweit te halen.

Binnengekomen te Amsterdam den 9 April, kapit. *Zwanenburg* de Onderneming, van Alicante; *Douwes* Aquarius, van Cette; den 10den *Joon* Anna en Christina, van Tjilatjap; den 11den *de Weerd* Anna Elisabeth, van Suriname. — Te Helvoet den 11 April, *Tolner* Courier, van Duinkerken. — Te Vlissingen den 10 April, *Zuiderduin* Anna Maria, van Havana; *Blouw* Gezina, van Bordeaux. — Te Batavia vóór den 24 Febr., *Kramer* Doelwijk en *Popken* Maria Magdalena, beide van Rotterdam; *Prater* Henriette Elisabeth Susanna, van Macao. — Te Smirna den 17 Maart, *van Wijk* Jantje, van Messina. — Te Corfu den 13 Maart, *Schuth* Gesina, van Amsterdam. — Te Venetiën den 3 April, *Jonkhoff* Arendina, van Shields. — Te Seville den 26 Maart, *Schut* Coert Cornelis, van Liverpool. — Te Bordeaux den 8 April, *Degenhardt* Wiegerdina, van Segna. — Te Cork den 5 April, *Koster* Zeeploeg, van Bayonne. — Te Newport den 8 April, *Postema* Gesina, van Bristol. — Bij Deal den 8 April, *Fekkes* Josina Louise, van Amsterdam naar Suriname. — Te Gloucester den 8 April, *Duintjer* Catharina, van Bayonne; *van Driesten* Grunus, van Cyprus. — Te Liverpool den 7 April, *Visser* Johanna Petronella, van Belfast; *Bakker* Sophia, van Christiania. — Te Leith den 7 April, *Kuijper* Vijf Gezusters, van Leeuwarden. — Te Peterhead den 6 April, *Gort* Vrouw Maria Steenhuizen, van Bremen. — Bij Lowestoft den 30 Maart, *Uil* Stad Haarlem, van Delfzijl naar Odessa. — Te Yarmouth den 8 April, *Foelders* Hortense, van Lissabon naar Hull. — Te Hamburg den 9 April, kapit. *Mulder* Klasina Elisabeth en *Stuit* Margaretha Gezina, beide van Lissabon; *Mulder* Vriendschap, van Rouen; den 10den *Lever* Catharina Elisabeth, van Antwerpen. — Te Harburg den 7 April, *Kemper* Catharina, van Cardiff; den 8sten *Pronk* Roelina, van Rotterdam. — Te Cuxhaven den 10 April, *Hut* Marchina Margaretha, van Londen. — Te Bremerhaven den 7 April, *Dost* Vrouw Margrieta, van Dordrecht; *Gnodde* Jonge Jan en *Lösschen* Leda, beide van Groningen; den 8sten *Joosten* Jantina, van Hamburg; *de Haan* Alida, van Weener; den 9den *Wolkammer* Eenige Broeder, van Newcastle; *Scholten* Vrouw Mettina, van Amsterdam; *Prins* Weldaad en *Koops* Magrieta, beide van Delfzijl, de laatste naar Hamburg; *Klein* Maria Magdalena en *Panjer* Vrouw Wyka, beide van Hamburg naar Amsterdam; *Heins* Georgina, van Neuschanzerziel; *Bleeker* Hendrika Jacobina, van Delfzijl. — Te Varel den 6 April, *de Vries* Weldaad, van Londen. — Te Wismar den 8 April, *Lucht* Harmonie, van Rendsburg. — Te Koppenhage den 8 April, *van der Woude* Gezina Gezina, van Drontheim.

Binnengekomen te Texel den 12 April, kapit. *de Groot* Arendina, van Christiansand. — In het Vlie den 11 April, *van der Zwaag* Menschlievendheid, van Newcastle; *de Boer* Johannes, van Osterisöer. — Te Helvoet den 12 April, *Hensing* Abel Tasman, van Batavia; *Menkema* Catharina Sijpkens, van Nickerie. — Te Galatz den 28 Maart, *Oldenburger* Johanna, van Amsterdam. — Te Valencia den 3 April, *Pik* Lucas Wicher, van Douvres. — Te Corunha den 28 Maart, *Reinders* Jacoba Gesina, van Liverpool. — Te Londen den 9 April, *Eilts* Udonia, van Marans. — Bij Dungeness den 8 April, *Wildschut* Sara, van Amsterdam naar Suriname; *Smit* Garonne, van Amsterdam naar Marseille. — Te Lowestoft den 9 April, *de Jonge* Catharina, v. Londen n. Hamburg.

In lading te Liverpool den 8 April, kapit. *Nieveen* Jacoba Catharina, naar Petersburg; *Bakker* Geertruida Femina, naar Nerva.

In lading te Londen den 9 April, kapit. *Poorta* Tweelingen, naar Amsterdam. — Te Liverpool den 9 April, *Visser* Johanna Petronella, naar Petersburg; *Besseling* Elsina, naar Nerva; *Ruige* Janet Shannon, naar Groningen.

Zeilklaar te Londen den 8 April, kapit. *Leeuring* Margaretha Alida, naar Varel.

Vertrokken van Amsterdam den 9 April, kapit. *Scherpbier* Alberdina, naar Newcastle; *Pieper* Alida, naar Libau; den 10den *ter Poorten* Ida Maria, naar Hamburg; den 11den *van Driesten* Gesina van Wieler, naar Genua; *Olthof* Jantina, naar Bayonne; *Doekes* Alida Giezen en *Karsijns* de Landman, beide naar Newcastle; *Duit* Frouwina, naar Memel; *Potjewijd* Albertina, naar Libau; *Meeter* het Vertrouwen, naar Dantzig; *Joosten* Vrouw Hillechiena, naar Carolinerzijl; *Muntendam* Jacoba en *Feddes* Drie Gezusters, beide naar Hamburg; *Emmelkamp* Annechiena en *Folders* de Weldaad, beide naar Bremen; *van Wijngaarden* Maria en *Bos* Albertina Willempje, beide naar Leer. — Van Helvoet den 11 April, *Scholtens* Sjoumenta, naar Plymouth; *Dik* Hermanus, naar St. Malo. — Uit het Vlie den 8 April, *Brouwer* Ons Genoegen, naar Stettin; *Duif* Catharina Visser, naar Noorwegen. — Van Malta den 30 Maart, *Hazewinkel* Alberdina, naar Galatz. — Van Bordeaux den 8 April, *de Jonge* Hendrika, naar Amsterdam. — Van Seville den 23 Maart, *Prins* Odelia Maria, naar Londen. — Van Deal den 8 April, *Decker* Sophie, van Londen naar Sydney; *Wessels* Johan George, van Londen naar Port Philip. — Van Torbay den 8 April, *Smit* Transit, van Antwerpen naar Laguna; *Oorburg* Hendrika Ellida, naar Liverpool; *Brugma* Nina Burhoven, van North Shields naar Carthagena; *de Boer* Eduard, van Rotterdam naar Newyork. — Van Cardiff den 8 April, *Visser* Boreas, naar Panama. — Van Ramsgate den 7 April, *Kranenburg* Vrouw Neeltje, van St. Ubes naar Leith, na gerepareerd te hebben. — Van Falmouth den 7 April, *Noordhoek* Fortuna, van Rotterdam naar Havana. — Van Kirkaldij den 7 April, *Doewes* Harmonie, naar Boness. — Van Charlestown den 1 April, *van Keisich* Margaretha en Maria, naar Nickerie. — Van Hamburg den 9 April, *van der Star* Vrouw Ida, naar Bremerhaven; den 10den *Post* Gesina, naar Liverpool; den 11den *Leeuwes* Arendina, naar Triest; *Koens* Jonge Rudolf, naar Bremen; *Vos* Kleine Bernard, naar Nysund; *Schoon* Johanna Geerdina, naar Antwerpen. — Van Cuxhaven den 11 April, *Wilcken* Magdalena, naar Rio Janeiro; *Decker* Ida, naar Rendsburg; *Meijer* Jeanette, naar Amsterdam. — Van Kiel den 9 April, *Donema* Renske Hooites, naar Lubeck.

Vertrokken van Amsterdam den 13 April, kapit. *Brouwer* Noordstar en *Nanninga* Vriendschap, beide naar Libau; *de Haan* Henriette, op avontuur. — Uit het Vlie den 11 April, *Boon* Annegina, naar Stettin; *Smit* Catharina Frederika, naar Frederikstad. — Van Cette den 5 April, *Wekenborg* Anna Margrieta, naar Koningsbergen. — Van Plymouth den 10 April, *de Haan* Agnetha Juliana, naar Londen. — Van Falmouth den 10 April, *de Boer* Fenna, naar Sunderland. — Van Liverpool den 9 April, *Lodewijks* Johanna, naar Harlingen. — Van Hull den 9 April, *Koeman* Jonge Clemens, naar Amsterdam.

ZOUTKAMP, 13 April. Het schip Fronke, kapit. *J. Dahlman*, van Newcastle naar Groningen, was des avonds van den 11den dezer voor den wal.

Zeilklaar den 10 April, kapit. *Olthoff* Catharina, naar Londen; *Kraan* Alida, naar Langezand; *Pomper* Margaretha, naar Osterrisöer.

DELFZIJL, 11 April. Binnengekomen den 10 April, kapit. *van der Molen* Jantiena, *van der Leest* Johanna Berendina, *Erenius* Dorothea, *Lodewijks* Arendina Sophia, *Bolmeijer* Onrust, *Bolmeijer* Uit Vriendschap, *Janssen* Hofnung, *Pronk* Geertruida en *Pronk* Harmanna, alle 9 van Leer; *Speelman* de V Geerdina, van Weener; den 11den *Stuitje* de Jonge Maria, van Emden; *Schuur* Jacoba Gezina, van Bremen; *Polee* Reina Arendina, van Brewich.

Vertrokken den 10 April, kapit. *Schoof* Adam, naar Noorwegen; *Bradheering* Norma, naar Elseneur; *Muller* de Vrouw Anna, naar Norden.

OOSTMAHORN, 13 April. Ter reede gearriveerd den 10 April, kapit. *Huisman* Itea, van Bremen naar Amsterdam; *Strerge* Catharina, *Gewald* Frau Grietje, *de Haan* Vijf Gebroeders en *de Haan* de Vrouw Gezina, alle 4 van Rhauldefehn naar Makkum; *de Frese* Catharina, van Rhauldefehn naar Harlingen.

Vertrokken den 10 April, kapit. *Puister* de Vrouw Maria, van Dordrecht en *Stuitje* Jogchemina, van Muiden, beide naar Bremen; *Heins* de Vijf Gebroeders, van Amsterdam naar Hamburg.

Zeilklaar kapit. *Faber* Henderika Catharina, van Dockum naar Jutland.

AMSTERDAM, 12 April. Volgens brief van kapit. *G. E. Doornbos*, voerende het schip Alida Willemina, van hier naar Batavia, in dato 7 April, bevond hij zich in goeden staat, met Z. W. wind, kruisende in het Engelsche kanaal, tusschen Portland en Goudstaart; aan boord was alles wel.

JERSEY, 5 April. Aangaande het verongelukken van de Nederlandsche galjoot Groningen, kapit. *Meijer*, van Nickerie met suiker en katoen naar Amsterdam (zie ons vorig no.), wordt nog het volgende gemeld: Den 4den dezer bevond het schip zich bij zware en dikke mist alhier in de nabijheid, en was het ondoenlijk eenig bestek op te maken, en zag men het land van Guernseij voor het eiland Scilly aan; in de meening van het kanaal in te loopen, bevond men zich in de St. Owens baai; kort daarna stootte het schip op de klippen bij den toren van Square en was in korten tijd geheel verbrijzeld. De equipage, bestaande uit den kapitein en zeven man, verloor daarbij, uitgenomen den stuurman, die zich met eene plank redde, het leven. Van de lading zijn 65 balen katoen geborgen en verkocht, de suiker is gesmolten. De baai drijft vol wrakhout. Volgens sommigen zou de stuurman, die alhier zorgvuldig verpleegd wordt, door eenen aan boord geweest zijnde hond gered zijn, doch dit is niet zeker.

HELSINGÖR, 6 April. De schooner Speed, kapit. *Dommering*, van Memel naar Hull met lijnzaad, die in het ijs was vastgeraakt, is gisteren hier op de reede aangekomen en heeft heden de reis voortgezet.

Van den 7den. Op het gisteren binnengekomen schip Antje, kapit. *Klasen*, van Alazate, zijn quarantainemaatregelen toegepast; het zal echter zijne reis vervolgen.

— Gepraaid den 30 Maart op 46° 0½′ N. breedte, 11° 0′ W. lengte, het schip Niessina Schuringa, kapit. *Engelsman*, van Rotterdam naar Newyork.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

6 April. Dommering, Speed, v. Memel n. Hull, m. lijnzaad.
7 —— de Jongh, Dina Immechina, v. Smyrna n. Stettin, m. rozijn.
8 —— Steen, Sieke v. d. West, v. Antw. n. Libau, m. dakpannen.
Luken, Gezina Johanna, v. Amst. n. de Oostzee, m. ballast.
Klasen, Margaretha, v. Liverpool n. Lubeck, m. zout.
Jongebloed, Maria, v. Antwerpen n. Memel, m. steenen.
Helmers, Stad en Lande, v. Harlingen n. Memel, m. steenen.
v. d. Wal, Geerdina, v. Londen n. Koningsb., m. stukgoed.
Wolkammer, Alberdina, v. Amst. n. Stettin, m. stukgoed.
Brouwer, Harmina, v. Dordrecht n. Dantzig, m. ijzer.
v. Wijk, Catharina Elisabeth, v. Brussel n. Memel, m. zout.
Stuit, Geerdina, v. Dordrecht n. Dantzig, m. ijzer.
Huges, Jacomina, v. Liverpool n. Libau, m. zout.
de Vries, Elisabeth, v. Hull n. Koningsbergen, m. suiker.
9 —— de Boer, Engelina, v. Newcastle naar Koningsb., steenk.
Dokter, Anne Willem, v. Amsterdam n. Stettin, m. koffij.
Alberts, Gezina Jantina, v. Liverpool n. Stettin, m. stukg.
de Jonge, Gezina, v. Antwerpen n. Rostock, m. stukgoed.
Hazewinkel, Jonge Hendrik, v. Liverp. n. Dantzig, m. soda.
Hulder, Heskia, v. Newcastle n. Stettin, m. soda.

De Wind den 7 April W.Z.W.; den 8sten W.N.W., W., N.W.; den 9den N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

GRONINGEN, 12 April. Afgesloten van de Belt op Groningen tot *f* 15 per last Boekweit.

DANTZIG, 7 April. Naar Liverpool 4 sh. 8 d. p. qr. tarwe.

KONINGSBERGEN, 6 April. Londen 4 sh. 3 d., kolenhavens 3 sh. 9 d., het Kanaal 4 sh. 6 d., Liverpool 5 sh., de overige havens der Westkust 5 sh. 3 d., alles p. qr. tarwe.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 8sten tot en met den 14den April 1853 zijn te *Groningen* geboren 14 zoons en 11 dochters; gehuwd 4 paren; overleden 10 ouden en 4 jongen.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 12 *April.* Op de markt van heden was een aanzienlijke aanvoer van schapen. — De handel was vlug en er werden hooge prijzen voor besteed. Guste werden verkocht van *f* 8 tot *f* 10 à *f* 11; dragtige van *f* 12 tot *f* 16 à *f* 17. — In varkens bestond eveneens een aanzienlijke aanvoer, de handel was gretig en dientengevolge werd er veel omgezet; oude varkens werden verkocht van *f* 16 tot *f* 25 a *f* 26; biggen waren nog al aangevoerd, en in dezen bestond ook een goeden handel.

LONDEN, 11 *April.* De aanvoer van vee bestond de vorige week in: 835 runderen, 2651 schapen, 3 lammeren, 413 kalveren en 3 varkens.

Op de markt van Smithfield waren heden te koop aangeboden: 3518 runderen, waarvan 470 buitenlandsche; 19100 schapen, waarvan 2170 buitenlandsche; 151 kalveren, waarvan 117 buitenlandsche; 275 varkens.

Heden betaalde prijzen in shillings per 8 ℔: zeer ordin. runderen, 3,0 à 3,2 sh., 2e kwal. 3,4 à 3,6 sh.; 1e kwal. groote ossen 3,8 à 3,10 sh., 1e Schotsche 4,0 à 4,2 sh.; zeer ordinaire schapen, 3,10 à 4,0 sh., 1e kwal. dito 4,8 à 4,10 sh., 2e kwal. 4,2 à 4,6 sh.; Southdown 5,0 à 5,2 sh.; groote ord. kalveren 3,4 à 4,0 sh., 1e kwal. kleine 4,2 à 4,4 sh.; groote varkens 2,10 à 3,2 sh., 1e kwal. kleine 3,6 à 4,0 sh.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 12 *April.*

TARWE.		Zw. Zand	66 ℔ *f* 6,10	Bl. Voer	38 ℔ *f* 2,75
Oude	70 ℔ *f* 7,50	Veen	66 » » 6.95	»	40 » » 2 95
N. Oml.	68 » » 6.60	»	68 » » 6,25	Zw. Voer	36 » » 2,60
»	70 » » 7,10	GERST.		»	38 » » 2,75
»	72 » » 7,60	Winter	54 ℔ *f* 4,60	»	40 » » 2,90
» Old.	68 » » 6.35	»	56 » » 4,85	BOONEN.	
» »	70 » » 7,85	»	58 » » 5,15	Paardeb.	*f* 5,50 *f* 6
» »	72 » » 7,40	Zomer	» »	ZADEN, ENZ	
» »	» »	»	» »	Gr. Gort p. m.	*f* 7 75
ROGGE.		Knobbe	60 » » 5,15		*f* 8,25,50
Inl.	64 ℔ *f* 5,40	»	62 » » 5,45	Par. 100 N. ℔	*f* 11,50
» »	66 » » 5,80	HAVER.			*f* 12,25
» »	68 » » 6,20	Dikke	40 ℔ *f* 2,80	Old. Koolz.	
» »	70 » » 6,60	»	42 » » 2,95	Oml. dito	*f* 10,50,75
» »	» »	»	44 » » 3,10	Oostfr. dito	*f* 10,75 *f* 11,25
BOEKWEIT.		»	46 » » 3,20	G. Mosterdz. v.	
Gr. Zd.	64 ℔ *f* 6,95	»	48 » » 3,30		
» »	66 » » 6,25	»	50 » » 3,45	Raapolie p.v.	*f* 32,50 *f* 33
» »	68 » » 6,55	»	» »	Prijs der Boter.	
		Bl. Voer	36 » » 2,60	Hooib. ⅛ ton	*f* 15½
					a *f* 16½

Tarwe ruimer ter veil en 15 a 20 cents lager verkocht. — Rogge aan consumtie als voren afgaande. — Boekweit iets lager. — Gerst veel aan en niet dan iets lager te plaatsen. — Haver over 't geheel ruim prijshoudend. — Boonen in een doen. — Gort weinig in omgegaan. — Koolzaad als voren.

AMSTERDAM, 11 *April.* Vette runderen werden met graagte verhandeld voor *f* 190, *f* 180 en *f* 160; melk- en vare koeijen vlug van de hand voor *f* 120, *f* 100 en *f* 90; vette varkens golden 48 à 46 cents per ned. ℔; magere varkens met meerder vraag voor *f* 12, *f* 10 à *f* 8. De aanvoer bestond uit 312 vette runderen, 315 melk- en vare koeijen, 171 vette en 38 magere varkens.

ROTTERDAM, 11 *April.* Tarwe: N. Zeeuws., Vlaams. en Overm. bij redelijken aanvoer tot vorige prijzen, met trage koopers voor de mindere soorten; de beste van *f* 9,20 tot *f* 10,25; mindere van *f* 7,50 tot *f* 8,60; afwijkende van *f* 6,25 tot *f* 7,25; Poolsche bij uitslijting: 162 ℔ witbonte *f* 340; 155 ℔ puike O. dito *f* 345; Roode soorten aan gebruikers: 161, 162 ℔ O. Hoogl. Kleefs. *f* 325, *f* 330; 160, 166 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 300, *f* 328; 160 ℔ dito Bovenl. Ris *f* 277, *f* 280; 161, 162, 163 ℔ dito *f* 286, *f* 290, *f* 293; 160 ℔ Oude Kleefs. *f* 290; 156 ℔ N. Bovenl. *f* 262. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams. *f* 6,30 a *f* 7,20; voorts 150 ℔ Caucasische *f* 188; 149 ℔ Galatz *f* 186; 148 ℔ Odessa *f* 188; 146 ℔ N. Fransche *f* 208, *f* 210; 142, 143 ℔ Arch. *f* 185; voorts te Schiedam: 141, 142 ℔ N. Arch. *f* 182; 142 ℔ Coursche *f* 208; in veiling: 42 last 145 ℔ Taganrog *f* 168. — Gerst: Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaasche 10 cents lager, Winter *f* 4,80 a *f* 5,30; dito Zomer *f* 4,70 a *f* 5,10; voorts te Schiedam: 128 ℔ N. Coursche *f* 214 3/m. — Haver 10 cents lager: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 2,70 a *f* 3,90; dito Lange *f* 2,30 a *f* 3,40. — Boekweit ruim vorige prijzen; op 140 ℔: N. Noordbrab. *f* 208, *f* 210, *f* 212, *f* 213, *f* 214, *f* 215; Jar. Grootbrab. *f* 215; N. grove Fransche *f* 175, *f* 178, *f* 185, *f* 187; fijne dito *f* 165; in veiling: 15 last onzuivere Fransche *f* 154, *f* 153, *f* 151, *f* 148, *f* 145. — Erwten slap: Zeeuws. Groene *f* 7,75 a *f* 8,75; Groote dito *f* 7,50 a *f* 10,25; dito Witte *f* 7,25 a *f* 8; Gelders. Graauwe *f* 11 a *f* 14. — Boonen, Zeeuws. en Walch. Witte *f* 9 a *f* 12; dito Bruine *f* 9 a *f* 13,50; dito Paardenboonen, 50 cents lager, *f* 5,50 a *f* 5,80. — Koolzaad: Overm. 55, 56 p. vl. zakmaat; niet mooi Vlaamsch 54 p. vl. gestort.

AMSTERDAM, 11 *April*. De marktprijzen van Boter waren heden als volgt: Vriesche *f* 40 à 42, Kuinder *f* 39 à *f* 41 Kamper *f* 40 à *f* 42, Deventer 32 à *f* 36, Zwolsche *f* 34 à *f* 38.

AMSTERDAM, 13 *April*. Heden verkocht van Tarwe 134 ℔ Kubanka *f* 265. — Van Rogge 123 ℔ Tangarok *f* 186. — Van Boekweit weder verkocht 118 ℔ Holst. *f* 221.

Koolzaad ½ p. vl. hooger; op 9 vat in April 57½ p. vl.; Oct. en Nov. 59½ p. vl. — Lijnzaad lager afgegeven; 112, 113 ℔ Petersb. *f* 295. — Naar wit Klaverzaad was heden veel vraag en voor de alhier bestaande voorraad van slechts 50 b. waren orders voor Engelsche rekening, die door de vaste stemming der houders niet konden worden uitgevoerd. Met rood blijft het stil, de voorraad hiervan bedraagt ongeveer 160 b. De ord. en afwijkende soorten zouden iets lager te bekomen zijn, doch de puike kwal. blijft men op vaste prijzen houden. — Raapolie dadelijk en op levering vast; op 6/w. *f* 34,25; Vlieg. *f* 33,25 à 50; Mei *f* 33 à 25; Sept. *f* 34; Oct. *f* 34 a *f* 25; Nov. *f* 34,25; Dec. *f* 34,25 a *f* 50. — Lijnolie op 6/w. *f* 30,25; Vlieg. *f* 29,25; Mei *f* 29 a *f* 29,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 38; Vlieg. *f* 37.

LONDEN, 8 *April*. Met het goede voorjaarsweder is de botermarkt in daling; Holl. en Eng. Boters zijn 4 à 6 sh. lager dan vorige week. De aanvoer gedurende de week bestond in: 4660 v. van Harlingen, 765 v. dito van Hamburg, 2483 v. dito van Rotterdam, 206 v. dito van Ostende, 109 v. dito van Antwerpen, 23 v. dito van Havre. De noteringen zijn: beste Vriesche 94 à 96 sh., surplus en 2de kwal. 86 à 92 sh.; beste Holl. 86 à 90 sh.; Kiel en Holsteinsche stoppel 86 à 90 sh.; beste Groninger. 86 à 88 sh.; Emden en Leer 88 à 90 sh., beste Zwolsche 88 à 92 sh.

Van den 11*den*. Van inl. Tarwe was heden weinig te markt gevoerd en evenwel moest men in 1 sh. prijsverlaging bewilligen alvorens eenige opruiming konde plaats hebben. In vreemde ging weinig om; alleen Oostzee-soorten soutenerden de vorige koersen, terwijl mindere kwal. van de Middellandsche en Zwarte zee hier en daar 1 a 2 sh. lager waren. Gerst soutenerde de notering van eergisteren. Haver was niet lager verkrijgbaar. Boonen en Erwten onveranderd.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 13 *April*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 64⅛, 64¼, 64⅛; Dito Dito 3 pCt. 76, 76⅛, 76⅛; Dito Dito 4 pCt. 95, 95,⅛, 95,⅛; O. I. Leening 4 pCt. 95; Amortisatie-Syndicaat 3½ pCt. 95⅜; Haarlemmermeer 5 pCt. 103⅜; Maatsch. van Weldadigh. 4 pCt. 89½, 89⅝. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52¼, 52⅜, 52⅜. — SPANJE, Onbep. Stukken 1 pCt. 23⅞, 24,1/16, 24,⅛; Dito 3 pCt. 47⅜; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 42,9/16, 42¾; Coup. Bewijzen 6⅝, 6⅝, 6,9/16; Amort. Schuld 5,7/8, 5,9/16, 5,7/8. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 41¼, 42, 42; Dito Dito 4 pCt. 39⅛, 39⅛, 39⅛.

RUSLAND. Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108½, 108⅜; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 107⅜; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 97; Dito 4½ pCt. 101⅝; Dito bij *Hope* 4 pCt. 92¼; Cert. v. Inschrijving in Assignatiën 6 pCt. 73¾, 73⅞. — POLEN, Cert. 4 pCt. 87. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 81¼, 81,3/16; Dito 1852 5 pCt. 81¼, 81¼; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 41⅝; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 41 11/16, 41⅝; Dito Nieuwe 5 pCt. 93½, 93⅝; Metall. La. B. 5 pCt. 93¼, ⅜, 7/16; Amerik. Bank-Act. 5 1/16, ⅛; Dito Orig. 4 9/16, 13/16; Braz. 1843 5 pCt. 100⅛; Mexik. 26⅛, 1/16, 1/16; Gren. 2½ pCt. 22 1/16, ⅜; Dito Uitg. 11⅛, 1/16; Ecuador 4 1/16; Venez. 3½ pCt. 40; Dito Uitg. 17, ⅛; Grieken 5 pCt. 7⅛, ⅛; Philad. L. N. 85, 86, 86; Dito H. N. 95; Thes. Amst. 104⅝.

In den beginne had onze fondsenmarkt weder een flaauw aanzien, zelfs werden zoowel binnenl. als de meeste soorten der buitenl. effekten tot verminderde prijzen afgegeven. In den loop der beurs vertoonde zich echter voor beide soorten veel kooplust, waardoor de koersen zich niet alleen herstelden, maar zelfs, met uitzondering van Spaansche 1 pCts. en Coup.-Bewijzen, nog beter dan gisteren zijn gebleven. De handel was over het algemeen zeer geanimeerd. Grieksche meer aangeboden.

Gren. Onbep. St. 2½ pCt. 22⅜; Bl. Gr. Onb. St. 7½, ⅜; Dito Coup. *f* 1⅛, 1; N. Gr. Onb. St. 7; Mexik. Onb. St. 26⅜, ⅛; Bew. v. Mexik. Coup. *f* 8 1/16.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt. *Laatste Prijzen te 5 uur*. Integr. 2½ pCt. 64⅛; Spaansche 1 pCt. 24 1/16 a ⅛; Binnenl. 3 pCt. 42¾; Metall. 5 pCt. 81¼ a 5/16.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

Mr. **H. PELINCK**
met
Z. H. OORTWIJN.

GRONINGEN, 14 April 1853.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen *ZOON*, Vrouwe B. W. COPES VAN HASSELT, geliefde Echtgenoot van

Jhr. **D. G. HORA SICCAMA**,
1ste Luitenant-Ingenieur.

BERGEN-OP-ZOOM, 7 April 1853.

*** Mijne geliefde Echtgenoot, MARIA LOOS VAN WESTERKAPPEL, beviel heden door Gods goedheid zeer voorspoedig van eene welgeschapen DOCHTER.

ZUTPHEN, 7 April 1853.

JACOB BODISCO.

*** Heden beviel van eene DOCHTER E. H. R. VAN BAKKENES, geliefde Echtgenoot van

Mr. **A. F. WICHERS.**

GRONINGEN, 10 April 1853.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER CATHARINA MARIA BOSMAN, Vrouw van

HEND. BEILINGH.

GRONINGEN, 11 April 1853.

*** Bevallen van eenen *ZOON* W. H. HUIJSMANS, geb. JANSEN.

BRUSSEL, 11 April 1853.

*** GRONINGEN, 12 April 1853. Bevallen van een' dooden ZOON JANTJE NIEWOLD, geliefde Echtgenoot van

JOHS. WILDERVANCK.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 71 jaren, de WelGeb. Vrouwe BARBARA JETSKE ANNA KNOCK, Weduwe den Heer BONIFACIUS VAN DER HAER, in leven Lid van het Collegie van Heeren Gedeputeerde Staten van *Friesland*.

LEEUWARDEN, 9 April 1853.
Eenige kennisgeving.

*** GRONINGEN, 11 April 1853. Heden overleed alhier, aan de gevolgen eener beroerte, in den ouderdom van bijna 60 jaren, onze waarde Zuster en Behuwdzuster, Mejufvrouw TRIENTJE KLAAS BROUWER, Weduwe van den Heer LAMBERTUS VAN GIFFEN.

K. K. BROUWER.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

*** Mogt ik mij den 8sten dezer verheugen in de geboorte van eenen ZOON, heden werd mijne blijdschap in de diepste treurigheid veranderd, door het overlijden mijner dierbare Echtgenoot, TRIENTJE CRIENS, in den nog jeugdigen ouderdom van 32 jaren, waarvan wij elf jaren door den band des huwelijks vereenigd waren.

Vier Kinderen, te jong om hun onherstelbaar verlies te beseffen, staren met mij op het stoffelijk overblijfsel van de beste Echtgenoot en de teederste Moeder.

GRONINGEN, 12 April 1853.

K. ONNEKES, J.ZN.

Eenige kennisgeving.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.